

Світовий досвід активізації інновацій в логістичних процесах

Матвієць Ольга Вікторівна,

к.е.н., доц. кафедри міжнародних економічних відносин,

Хмельницький національний університет

Сучасна економіка характеризується швидкозмінним ринковим середовищем, скороченням життєвого циклу продуктів і послуг, глобалізацією господарських зв'язків на базі інтернету і сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, клієнтоорієнтованістю і постійним пошуком нових можливостей для розвитку бізнесу. Світ перебуває на порозі шостого технологічного укладу, домінуючою техніко-економічною парадигмою якого стануть комп'ютерні та нанотехнології, а також їх симбіоз. Наукоємне виробництво, 3Д-друк, інтелектуальні експертні системи докорінно трансформують соціально-економічні відносини, дають потужний поштовх зростанню продуктивності і призводять до появи нових продуктів шляхом якісних нововведень в різних секторах економіки, у тому числі і в логістиці. Прискорений рух економіки до більш інтелектуалоемної моделі розвитку та швидкого поширення знань сприяє виникненню нових логістичних технологій і підходів в управлінні глобальними ланцюгами поставок. Знання майбутніх тенденцій і розуміння шляхів інноваційного розвитку глобальної логістики дають можливість постачальникам логістичних послуг визначити правильні орієнтири стратегічного розвитку для покращення конкурентоспроможності та ефективної інтеграції до глобальних ланцюгів товарного руху. Незважаючи на глибоку економічну кризу, настав час радикальних змін не тільки в державі, але й в сфері логістичного бізнесу[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Важливо сформулювати та виокремити основні тенденції у сфері міжнародної логістики, серед яких актуальними є:

– зміна системи виробництва: від виробництва для складу (Make-to-Stock) до виробництва за замовленням (Make-to-Order). Для менеджерів виробничих підприємств, що працюють у всьому світі, основним завданням є оволодіння виробництвом продукту відповідно до індивідуальних вимог клієнтів;

– зміна дистрибуції товарів. На цьому рівні відбувається узгодження традиційної структури продавців із прямим збутом через логістичне підприємство;

– злиття й консолідація торгівлі й постачальників. Логістика відіграє важливу роль у реалізації потенційного синергетичного ефекту у сфері закупівель, постачання, надходження товарів, дистрибуції або електронної логістики;

– кількісні тенденції, а саме зниження кількості постачальників. Три чверті міжнародних підприємств мають намір скоротити кількість своїх постачальників у найближчі п'ять років. Під час збуту актуальним залишається скорочення термінів постачання;

– вплив електронного бізнесу на логістику. Бізнес-процеси в межах концепції B2C припускають автоматизацію більш інтенсивного постачання, тому що очікування клієнтів щодо скорочення строків постачання більш високі, ніж при звичайних методах здійснення замовлень [1].

Загалом проблеми інноваційного розвитку українські вчені досліджують як на макрорівні – з позиції умов, необхідних для формування національної інноваційної системи, так і мікрорівні – з позицій активізації всіх форм інноваційної діяльності безпосередньо підприємств у контексті забезпечення їх конкурентоспроможності. Важливим результатом опрацювання наукових праць українських вчених є розуміння того, що основою вирішення проблем інноваційного розвитку українських підприємства повинна стати комплексна державна інвестиційно-інноваційна політика, спрямована на підвищення рівня інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності та формування ефективної системи управління інноваціями на всіх рівнях функціонування економіки. Інновації є основою розвитку підприємств усіх видів діяльності та будь-якої галузевої приналежності, в тому числі логістичних [2]

Ефективність процесу впровадження інновацій у логістичну діяльність визначається ступенем проникнення логістики на різні рівні управління підприємством. Існуюча система управління повинна корегуватися через раціоналізацію та оптимізацію управління матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками на підприємстві [3].

Українські логістичні підприємства потребують переходу до активної фази здійснення системних інновацій. Для логістичних підприємств у сучасних умовах актуальними є пошук потенціалу інновацій одночасно у декількох напрямках:

– по-перше, інформатизація та комп'ютеризація логістичних процесів, яка дає змогу оперативно керувати різноманітними матеріальними потоками. Водночас є можливість здійснювати організацію комплексного транспортного обслуговування на основі єдиного договору та формувати завдання для учасників логістичного ланцюга на підставі замовлення споживача транспортних послуг. Створення бази даних, що містить інформацію про всі логістичні операції, дає можливість підприємству скоординувати процеси перевезення вантажів та пасажирів;

– по-друге, транспортна оптимізація, тобто взаємодія різних видів транспорту на одному маршруті з метою здійснення контролю за процесом транспортування, завантаження, розвантаження, складування та доставки до місця призначення тощо дасть змогу забезпечити інтеграцію логістичного ланцюга поставок та знизити рівень витрат;

– по-третє, впровадження стратегії зниження витрат шляхом стандартизації виробів, елементів та процесів, що потребує удосконалення всіх внутрішніх процесів функціонування логістичних підприємств [1].

Вважаємо, що наразі є всі передумови для проведення реінжинірингу та впровадження змін в різних логістичних процесах. Залучення інвестицій та впровадження інновацій дозволять вітчизняним логістичним операторам не тільки створити гідну конкуренцію транснаціональним компаніям, але вийти на міжнародні ринки логістичних послуг та збільшити доходи в державний бюджет від їх експорту[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Підкреслимо, що система управління інноваціями на логістичних підприємствах включає дві основні групи людей (клієнти та партнери), котрі спонукають до застосування та розвитку інновацій на підприємствах, а також мають значний вплив на стратегічне планування розвитку послуг. Партнери через управління проектами впроваджують інновації, що сприяє покращенню якості та розвитку стандартів обслуговування. А клієнти спонукають розвиток сервісу за рахунок реалізації інноваційних процесів у замовленнях клієнтів.

Інновації в логістичній діяльності застосовуються у різноманітних аспектах (на різних етапах функціонування). Кожна операція на підприємстві буде ефективнішою у разі застосування інновацій. Використання інновацій у логістиці надає впевненості клієнтам у якісному та вчасному обслуговуванні. Розглядаючи логістичні інновації, не можна оминати новітні логістичні технології, які застосовуються у плануванні та інформаційному забезпеченні, що необхідне для ефективного використання транспортної і логістичної інфраструктур та обробки вантажопотоку. Все ширше застосовується електронна обробка даних, автоматизація виробництва і впровадження інших нових досягнень для вдосконалення структури інформаційних потоків у логістиці. Сьогодні існує безліч технологій, застосування яких підвищує якість обслуговування та довіру споживачів до логістичних підприємств. Все більше і більше підприємств впроваджують інновації для закріплення своїх конкурентних позицій на ринку [1].

Як уже зазначалося, найважливішу роль в логістичних інноваціях відіграють інформаційні технології. До найбільш відомих програмних комплексів, використовуваних в логістиці, можна віднести:

- Enterprise Resource Planning (ERP) – Планування ресурсів підприємства;
- Warehouse Management System (WMS) – Система управління складом;
- Transport Management System (TMS) – Система управління транспортом;
- Customer Relationship Management (CRM) – Управління взаємовідносинами із споживачами (постачальниками);

– Radio Frequency Identification (RFID) – Система радіочастотної ідентифікації палет (гофрокоробів і т.д.) за допомогою радіоміток та ін. [3]

Як і кожна галузь, логістика змінюється, з'являються нові технології і бізнес-моделі. Навіть у кризовій ситуації не потрібно відмовлятися від інновацій. У сьогоднішньому становищі на ринку помітно посилюється конкуренція, тому потрібно знайти і застосовувати приховані, не задіяні до цього моменту резерви. Будь-які зміни, що позитивно впливають на розвиток підприємства, дають йому переваги. Таким чином, ми можемо зробити висновки, що в теперішній час спостерігається зміна глобального тренду логістики в Україні в бік сталого та якісного розвитку. Це дозволить реалізувати величезний логістичний потенціал України, перетворити логістику в галузь національної економіки, яка допоможе вітчизняним підприємствам стати більш конкурентоспроможними та прибутковими.

Список використаних джерел:

1. Григорак М. Ю. Аналіз бізнес-моделей та стратегій іноваційного розвитку постачальників логістичних послуг / М. Ю. Григорак // Технологический аудит и резервы производства. – 2016. – № 2(5). – С. 29–38.

2. Шевченко І.В. Світовий досвід ефективного здійснення логістичних процесів на підприємствах / І.В. Шевченко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Випуск 16. – С. 520–524.

3. Касич, А. О. Перспективи активізації іноваційної діяльності на логістичних підприємствах / А. О. Касич, А. М. Сидоренко // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2017. – Вип. 15, Ч.1. – С. 147–151.

4. Іванищева А.В. Сучасні тенденції розвитку та інновації в логістиці / А.В. Іванищева // Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія Вип. 1/ за ред. д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова. – Херсон: Грінь Д.С., 2016. – С. 344–362.